

Iktatószám

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

590.06

Hely

Idő

"1914"

Személy

Helyszám

Szerző

Cím *Bonyodalmak az állatkerti
dsámi körül.*Forrás: *Magyarország*

Bp.

(Hely)

1914 1/16

(Idő)

(Köt. v. füz.)

**Bonyodalmak az állatkerti
dsámi körül.****Sziám meg Jónás a török templomban.**

Budapest, január 15.

A Magyarországi irta meg először az ősz elején, hogy a budapesti mohamedánság, mikor felépült az állatkert, nagy megbotránkozásal látta, hogy az elefántoknak és vizilováknak valóságos török templomot, dsámit emeltek lakóhelyül. Akkoriban nagy port vert fel az egészen sajátosságos és különös érdekességű eset. A török kölfónia több száz tagja mozgalmat indított a főváros vallássértő tapintatlansága ellen s az akkori budapesti török főkonzul, Muktár bég is több ízben eljárta a városnál, hogy az elefánt-istállót alakítsák át. De hiába mozgatótt meg minden követ, a főváros nem törődött a törökök méltatlankodásával. Muktár bég utóda, Fahr-Eddin bég is hasztalanul kísérletezett, hogy a mohamedánok jogos követelésének érvényt szerezzen. Mindössze annyit tudott elérni, hogy az állatkert igazgató-sága levétette a templom kupoláján lévő aranyos félholdat, mely a törököket nemcsak vallási, de nemzeti érzelmükben is sértette s helyébe gömböt tettek.

Budapestre az utóbbi időben sűrűn jönnek a keletről kereskedők, tudósok, utazgató társaságok, s ezek mind kínos megütközéssel és elkeseredetten látják vallásuk meggyalázását. S teljesen érthető is a vallását a mi fogalmaink szerint tulzottan tiszteltben tartó mohamedánság fájdalmas megbotránkózása. Az ittlakó törökök annyira szé-

gyenkeztek a megcsufoltatás miatt, hogy nem egyszer merényletet is kíséreltek meg az elefánt-ház ellen.

A jelenlegi budapesti főkonzul, Achmed Hikmet bég már régebben felhatalmazást kért és nyert kormányától, hogy ebben a botránkos ügyben lépéseket tegyen a magyar kormányánál. Csak annyit akart elérni, hogy a minaret felső részén lévő fa-erkélyt — amelyről a müezzinnek kellene napjában ötször előnekelnie az imádságra hívó szent szánt, — távolítsák el, mert különösen az ad dsámi-jelleget az elefánt-istállónak.

Néhány héttel azután, hogy ennek a nem mindennapi ügynek a részleteit a fővárosi sajtó a nyilvánosságra hozta, a Párisban megjelenő Martin hosszú cikket közölt az állatkerti dsámiról berlini tudósítójának tollából, aki viszont a National Zeitungot nevezte meg forrásául. A cikk ökölyi betűkkel szedett címe ez volt: «Hogyan rontja el Ausztria törökországi ügyeit — egy rinoczerosz és egy elefánt,» — és a hol mulatságos, hol pedig rosszulindulatu, szántszándékos ferdítésekkel teli cikk, ezzel fejeződött be:

«Achmed Hikmet bég, a török főkonzul tapasztalatairól jelentést küldött a magas Portának. Konstantinápoly Bécshez fordult és megindult a diplomáciai jegyzékváltás(!). Bécsben eleinte a mulatságos oldaláról fogták fel az ügyet, de a török külügyminiszter ismétellen fellépett, mondván, hogy egy muzulmán sem tűrheti el az ilyen szentségtörést. A monarchia, mely egyébként igen katolikus, végül meghajolt a kívánság előtt: a félholdat eltávolították, a falak-

ról leszedték a Korán szuráit s mindent eltüntettek, ami a Próféta tisztelésére emlékeztetett. Ilyenformán a balkáni ügyek, melyek a legkevésbé várt ponton mérgesedtek el, szerencsésen elvesztették élüket.»

A diplomáciai jegyzékváltásból természetesen egy szó sem igaz, de viszont, sajnos, érdemtelennül kapott dícséretet a «monarchia» is, mert bizony a főváros nem teljesítette még ma sem a mohamedánok kérését. A főváros, mikor az épület átalakítását sürgették, azt válaszolta, hogy az nem török templom, hanem csak keleti stíliu épület. Ezzel a kijelentéssel szemben Achmed Hikmet több esetet mondott el nekünk, amikor hindu, arab, tatár és kínai mohamedánok abban a hiszemben léptek be az elefánt-házba, hogy az a templomuk, és ott ajátatoskodhatnak. Képzeltető ezek megdöbbenése, amikor a minbar helyén jászlakat pillantottak meg és buzgó imádságba merült igazbitűek helyett bömbölő vastagbőrűeket.

A török főkonzul, miután mind több mohamedán keresi fel Budapestet, elhatározta, hogy semmiképpen sem nyugszik bele a sérelembe, — amely legelsősorban őt, a török birodalom képviselőjét kompromittálja — s akár elmegy orvoslásért a főváros profánizmusa ellen Tisza István gróf miniszterelnökhöz is.

Márkus Jenő fővárosi tanácsnok, a város-gazdasági ügyosztály vezetője azt mondja, hogy az elefánt-házat Neuschloss Kornél müépitő, fővárosi bizottsági tag szivességből, ingyen tervezte meg és építette fel. A keleti motívum épületnek határozottan művészi bece van s ebből a szempontból hátrányára lenne bármiféle változtatás is. Amennyiben azonban — mondta — a mohamedánok valóban vallásukat látják benne megsértve, készséggel meghallgatják kívánságukat s azt a tanács elé fogják terjeszteni. Ő is örömmel tapasztalja, hogy folytonosan növekszik a fővárosba jövő törökök száma, akik komoly érdeklődéssel és még nagyobb elismeréssel tanulmányozzák egyes intézményeinket. Tegnap érkezett meg például Nüreddin basa, Konstantinápoly középítési igazgatója, aki a kórházakat és klinikákat járja sorba. Öszintén sajnálná tehát, ha az állatkerti dsámi miatt kellemetlen emlékek távoznának innen.

Márkus Jenő kijelentései szerint tehát remélhető, hogy rövidesen megoldódik a súlyos probléma és Sziám meg Jónás már nem sokáig dícselkedhetnek azzal, hogy török templomban lakkak.